

Tariffnemnda, Arbeids - og sosialdepartement
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Svar på høring av fortsatt allmenngjøring av tariffavtale for persontrafikk med turbil

Nå kan du raskere motta brev fra Arbeidstilsynet ved å lese brevet digitalt i Altinn.

Grunnen til at du har mottatt dette brevet i papir er enten A, B eller C.

A) Du har fått et varsel på SMS og/eller epost om at Arbeidstilsynet har sendt brev til deg, men du har ikke åpnet og lest det i Altinn-meldingsboksen din. Derfor, etter to dager, sendte vi brevet også manuelt. Du kan fortsatt lese brevet i Altinn selv om du nå har mottatt brevet i papir.

B) Du har ikke fått et varsel fordi din varslingsadresse ikke var oppgitt eller var feil, og av den grunn har du ikke fått kjennskap til at du kan lese brevet i Altinn.

C) Arbeidstilsynet har ikke sendt brevet digitalt til deg.

Arbeidstilsynet jobber aktivt med digital kommunikasjon og flere og flere vil få brevene sine levert digitalt. Vi benytter i all hovedsak organisasjonsnummeret til den juridiske enheten.

På <https://www.altinn.no> finner du din meldingsboks. Du logger deg på med din bankID eller den måten du bruker for innlogging. Sørg for at dine varslingsadresser er korrekte.

Ønsker du at flere i din virksomhet skal ha mulighet til å ta ut/lese brevene, må du gi dem rettigheter til aktuell virksomhet. I tillegg må du delegere rollen Post/arkiv til vedkommende.

Mer detaljert oppskrift finner du på nettsiden til KS, som forvalter utsendingstjenesten SvarUt:
<http://www.ks.no/fagomrader/utvikling/digitalisering/svarut/mottak-av-post-gjennom-svarut/>

Du kan svare oss digitalt ved å benytte vårt organisasjonsnummer 974761211 for digital forsendelse til vår Altinn-boks eller du kan benytte vår offisielle e-post-adresse post@arbeidstilsynet.no.

Husk alltid å oppgi vår referanse ved svar.

Med hilsen
Arbeidstilsynet

Tariffnemnda, Arbeids - og sosialdepartement
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

SVAR PÅ HØRING AV FORTSATT ALLMENNGJØRING AV TARIFFAVTALE FOR PERSONTRAFIKK MED TURBIL

Det vises til Tariffnemnda brev av 11. oktober 2016 med høring av forslag om fortsatt allmenngjøring av tariffavtaler for persontrafikk med turbil.

Grunnlag for fortsatt allmenngjøring

Arbeidstilsynet fører tilsyn med virksomhetenes etterlevelse av allmenngjøringsregelverket for turbil. Ett eller flere kontrollpunkt er fulgt opp i 56 tilsyn til og med november 2016. Alle tilsyn har i tillegg fulgt opp andre tema.

For å gi et innblikk i funn fra Arbeidstilsynets tilsyn i denne sammenheng, er det naturlig å ta utgangspunkt i disse kontrollpunktene:

1. Får utsendte arbeidstakerne dekket kost og losji av arbeidsgiver? Kontrollpunktet er hjemlet i lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v §§ 5 og 6 fjerde ledd, arbeidsmiljøloven § 1-7 og forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for persontransport med turbil § 5
2. Utbetaler arbeidsgiver lønn i samsvar med forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for utsendte arbeidstakere som utfører persontransport med turbil? Kontrollpunktet er hjemlet i lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v §§ 5 og 6 fjerde ledd, arbeidsmiljøloven § 1-7 og forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for persontransport med turbil §§ 2 og 3
3. Får arbeidstakerne dekket kost og losji av arbeidsgiver? Kontrollpunktet er hjemlet i lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v §§ 5 og 6 fjerde ledd og forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for persontransport med turbil § 5
4. Utbetaler arbeidsgiver lønn i samsvar med forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for arbeidstakere som utfører persontransport med turbil? Kontrollpunktet er hjemlet i lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v §§ 5 og 6 fjerde ledd og forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for persontransport med turbil §§ 2 og 3

I tabellen nedenfor ser vi for hvert kontrollpunkt gjennomsnittlig avviksgrad, antall tilsyn, samt antall tilsyn som har resultert i minst et vedtak om hhv. tvangsmulkt eller stans som pressmiddel.

Kontrollpunkt	Avviksgrad	Tilsyn*	Reaksjoner	Tilsyn med vedtak om tvangsmulkt	Tilsyn med vedtak om stans som pressmiddel
1. Allmenngjøring persontransport med turbil - kost og losji for utsendte arbeidstakere	29 %	35	1	1	0
2. Allmenngjøring persontransport med turbil - lønn for utsendte arbeidstakere	62 %	34	3	1	0
3. Allmenngjøring persontransport med turbil - kost og losji for norske	7 %	14	0	0	0

arbeidstakere

4. Allmenngjøring persontransport

med turbil - lønn for norske

14 %

14

0

0

0

arbeidstakere

Totalsum

35 %

56*

4

1**

0**

*Antall tilsyn som har kontrollert minst ett av kontrollpunktene i tabellen

* Data per 7.november 2016

** Det kan være flere vedtak i ett tilsyn

Av tabellen fremgår det at Arbeidstilsynet så langt har gjennomført relativt få tilsyn med de aktuelle kontrollpunktene. I tilsynene som er gjennomført avdekkes det ofte avvik knyttet til allmenngjøringsregelverket. Avviksgraden på de ulike kontrollpunktene varierer mellom 7 % og hele 62%. Sagt med andre ord finner Arbeidstilsynet avvik på kontrollpunktene i over 1 av 3 kontrollerte virksomheter.

Av de aktuelle kontrollpunktene er det krav til lønnsutbetaling i samsvar med allmenngjort tariffavtale samt kost og losji for utsendte arbeidstakere som Arbeidstilsynet oftest fører kontroll med. Arbeidstilsynet har i perioden funnet avvik i hhv. 29 og 62 prosent av tilsynene med disse kontrollpunktene. Arbeidstilsynet har så langt gitt relativt få reaksjoner. Vel halvparten av tilsynssakene er fortsatt åpne, og det er i slike tilsyn oftest nødvendig å innhente dokumentasjon og informasjon fra virksomhetene. Informasjonsinnhenting fra utenlandske virksomheter er ofte tidkrevende.

Kontrollpunktene knyttet til norske arbeidstakere kontrolleres er ikke på samme måte relevant i alle tilsyn, og kontrolleres i færre tilsyn. I tilsynene hvor det føres kontroll med disse momentene finner Arbeidstilsynet hyppig avvik.

I sum indikerer Arbeidstilsynets tilsynsregisteringer behov for fortsatt allmenngjøring, i den forstand at det avdekkes mange avvik.

Merknader til forslagetTil § 2

Arbeidstilsynet mener det er svært utfordrende at forskriften har en annen definisjon av kabotasje kjøring enn det som følger av forordning NO 1073/2009 av 21. oktober 2009. Det er formuleringen «og/eller» som skaper uklarhetene.

I forskriften § 2 er kabotasje definert som:

«når en utenlandsk transportvirksomhet driver midlertidig turbiltransport med på- og/eller avstigning i Norge.»

I forordning NO 1073/2009 artikkel 2 nr. 7 er kabotasje definert som:

« 'cabotage operations' means either:

- national road passenger services for hire and reward carried out on a temporary basis by a carrier in a host Member State, or*
- the picking up and setting down of passengers within the same Member State, in the course of a regular international service, in compliance with the provisions of this Regulation, provided that it is not the principal purpose of the service; ”*

Etter Arbeidstilsynets vurdering vil på- eller avstigning i Norge tilknyttet en på- eller avstigning i et annet land anses som internasjonal transport etter forordningen, men anses som kabotasje etter forskriften.

Arbeidstilsynet mener det er uheldig at kabotasje defineres ulikt, både innad Norge og i EU. Dette skaper uklarheter og forutberegnelighet for virksomhetene. Arbeidstilsynet ber Tariffnemnda vurdere å innta samme ordlyd som forordningen i forskriften, eller at det gis en nærmere forklaring for bakgrunnen for definisjonen.

Til § 3

Ulike lønssystemer

Arbeidstilsynet erfarer gjennom tilsyn at det eksisterer svært mange ulike måter å beregne lønnen til en sjåfør på. Det er vanlig i bransjen å benytte prestasjonslignende lønssystemer, hvor lønnen beregnes ut ifra antall turer, kilometer eller kilo last.

Flere virksomheter opererer også med gjennomsnittsberegning av lønnen, ofte med en beregningsperiode på over et år. Dette medfører at arbeidstaker i enkelte måneder får utbetalt en timelønn som i realiteten ligger langt under nivået etter minstelønnsbestemmelsene, mens i andre perioder får en timelønn over minstelønnsnivået.

Av ressurs- og effektivitetshensyn kontrollerer Arbeidstilsynet vanligvis lønsslipper og timelister for en kortere tidsperiode i tilsyn på mellom en til tre måneder. I saker hvor arbeidsgiver operer med gjennomsnittsberegning av lønnen over en lengre periode, må arbeidsgiver sannsynliggjøre at arbeidstakerne i snitt får allmenngjort timesats i løpet av perioden det er innhentet dokumentasjon for.

Arbeidstilsynet erfarer at det er svært utfordrende å få god nok dokumentasjon fra arbeidsgiver som på en enkel måte viser hvordan lønnen er beregnet. Utenlandsk virksomheter betaler ofte de ansatte lønn for en periode, uten at antall timer og timelønn er spesifisert. Ofte fremgår det heller ikke av dokumentasjonen hvor mange kabotaseturer som har vært utført i Norge i løpet av «lønnsperioden», eller hvor mange timer hver kabotasetur har vart i Norge. Arbeidstilsynet må ofte gi nye pålegg om utlevering av opplysninger hvor det bes om ytterligere dokumentasjon eller forklaringer til allerede innhentet opplysninger. Dette er svært tids- og ressurskrevende måte å håndheve allmenngjøringsforskriften på. Problemstillingen får også konsekvenser for håndhevingen av overtidstillegget.

I tilfeller der arbeidsgiver opererer med gjennomsnittsberegning av lønnen over lengre tidsperioder, er det også vanskelig å få verifisert arbeidsgivers opplysninger med informasjon i lønsslipper for hele gjennomsnittsberegningsperioden. Arbeidstilsynet får således ikke kontrollert om arbeidsgiver faktisk utbetaler lønn etter allmenngjort sats.

For at Arbeidstilsynet skal kunne føre effektive hensyn, bør forskriften angi hvor ofte lønn skal utbetales og det bør inntas noen rammer for gjennomsnittsberegningsperioden for lønn. Fordelen med en slik regulering er at det vil være klart for arbeidsgiver og arbeidstaker, samt Arbeidstilsynet og bestiller som er underlagt påseplikt, hvordan lønn kan beregnes og når lønn skal utbetales. Arbeidstilsynet ser det som svært positivt om tidspunktet for når lønn skal utbetales settes til å tilsvare arbeidsmiljøloven § 14-15 første ledd.

Generelle kommentarer

Håndheving av forskriften ovenfor utenlandske virksomheter

I Tariffnemndas opprinnelige allmenngjøringsvedtak av 27. mai 2015 ble det forutsatt i forskriftens virkeområdet at det skulle foreligge en utsending, slik dette er definert i arbeidsmiljøloven § 1-7. Det var ikke avgjørende for virkeområdet til forskriften om turbiloppdrag var å anse som internasjonal transport eller kabotasje, men om det forelå en utsending av sjåføren.

Virkeområdet ble utformet slik for å være i samsvar med EØS-retten, herunder å ligge innenfor utsendingsdirektivets rammer, og for at internasjonal transport skulle falle utenfor virkeområdet.

På bakgrunn av henvendelser fra NHO transport, NHO reiseliv og Spekter vedtok Tariffnemnda den 12. oktober 2015 å gjøre endringer i forskriften. Virkeområdet ble endret til å uttrykkelig gjelde for kabotasjekjøring og kombinert transport, og det ble gjort uttrykkelig unntak for internasjonal transport. Tariffnemnda la videre til grunn i vedtaket at vilkårene i aml. § 1-7 som hovedregel ville være tilstede ved kabotasje og kombinert transport, men at det skulle være opp til tilsynsmyndighetene å ta konkret stilling til spørsmålet om det i tillegg foreligger en utsending i det enkelte tilfelle.

Arbeidstilsynet klarer i de fleste tilsyn å avgjøre om det foreligger kabotasjekjøring eller kombinert transport. Vår erfaring så langt er imidlertid at de fleste utenlandske virksomheter bestrider at det foreligger en utsending, og da særlig ved at det hevdes at det ikke foreligger en avtale med en mottaker av tjenesten i Norge og at forskriften dermed ikke kommer til anvendelse. Arbeidstilsynet følger opp manglende innlevering av opplysninger med tvangsmulkt, vedtak om stans og i noen tilfeller med anmeldelse. Arbeidstilsynet kan ikke fysisk stanse en transportvirksomhet og er avhengig av politiet bistand for å få effektivt stansingsvedtakene.

Tariffnemnda har i forbindelse med det opprinnelige allmenngjøringsvedtaket kommet med en avklaring til NHO, ved brev av 29. juni 2015, hvor vilkåret «avtale med tjenestemottaker i Norge» i aml. § 1-7 ble nærmere presisert:

«Tariffnemnda legger til grunn at vilkåret om en tjenestemottaker i Norge må forstås slik at det må finnes en tjenestemottaker som kan sies å operere, eller drive virksomhet, i Norge. I det ligger det at det må utøves en viss aktivitet her. Det kan derimot ikke stilles krav om at tjenestemottakeren skal være etablert i Norge. Det innebærer at en utenlandsk virksomhet som bestiller transportoppdrag som skal utføres i Norge, kan anses å operere i Norge selv om virksomheten er etablert i annet land. Dette vil bero på de nærmere omstendighetene, blant annet omfanget av aktiviteten i Norge. Det kan også innebære at norske eksportbedrifter som benytter utenlandske transportvirksomheter til internasjonal transport som regel vil anses som tjenestemottaker selv om transporten blir organisert gjennom en utenlandsk bestiller».

For at Arbeidstilsynet skal kunne føre effektive tilsyn må det være klart hva som ligger i vilkåret om at det skal være inngått en avtale med mottaker av tjenesten i Norge i bransjen. Ikke minst bør det være tydelig når en er å anse som bestiller etter forskriften og har en påseplikt. Arbeidstilsynet ber Tariffnemnda om å vurdere om forskriften kan utformes på en annen måte eller komme med flere eksempler på hvordan ulike situasjoner vil være omfattet av forskriften, særlig der kjøreoppdraget er organisert i flere ledd, i selve vedtaket.

Avsluttende kommentarer

Som vist til i vårt hørings svar er det en forutsetning for at allmenngjøringsforskriftene skal gi ønsket resultat og være et effektivt virkemiddel for å bekjempe sosial dumping, at forskriften er klar. Ved tvil om hvordan forskriften er å forstå skal Arbeidstilsynet tolke forskriften i tråd med formålet med bestemmelsene. Legalitetsprinsippet vil imidlertid sette grenser for hvor langt Arbeidstilsynet kan gå i å fortolke forskriften, gi pålegg og følge opp med sanksjonsmidler.

For at allmenngjøringsforskriften skal få ønsket effekt spiller bestiller av transporttjenester en svært viktig rolle. Det må være klart og enkelt for bestiller hvordan han skal oppfylle plikten. Det kan ikke forventes at en bestiller skal legge til grunn en forståelse av forskriften utover det ordlyden gir anvisning på eller tolke forskriftene og på denne måten ta søksmålsrisikoen for uklart regelverk.

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at bestiller og hovedleverandør har etablert rutiner eller ordninger for å kontrollere at allmenngjøringsforskriftene blir etterlevet hos leverandørene. Arbeidstilsynet kan ikke kontrollere og pålegge bestiller og hovedleverandør å etablere rutiner og gi informasjon i tråd med våre fortolkninger av forskriften, der det er knyttet stor uenighet til forståelsen i bransjen og dermed løper en søksmålsrisiko.

Det er opp til Tariffnemnda å fastsette utformingen av forskriften, og å veie hensynet til effektiv håndheving mot andre relevante hensyn. Det er imidlertid Arbeidstilsynets oppgave å gjøre oppmerksom på mangler i regelverket som gjør det vanskelig for Arbeidstilsynet å ivareta det tilsynsansvar vi etter allmenngjøringsloven § 11 er tillagt. Arbeidstilsynet vil oppfordre Tariffnemnda til å ta kontakt dersom nemnda ønsker vurderinger av hvordan mulige endringer i forskriften påvirker muligheten for håndheving.

Med hilsen
Direktoratet for arbeidstilsynet

Gry Singsaas
avdelingsdirektør, Lov og regelverk
(sign.)

Marion Ramberghaug
seniorrådgiver, Lov og regelverk
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.